

Poskytneme lidem, kteří přežili požár ve Vejprtech, skutečně důstojný život.

Organizace **Jednota pro deinstitucionalizaci (JDI)** sdružující profesionální poskytovatele sociálních služeb a odborníky, je **znepokojena plánem zřizovatele zařízení ve Vejprtech, kde při požáru v lednu 2020 zemřelo osm lidí, vrátit klienty a poskytování služby do vyhořelé budovy. Ta ani před požárem nesplňovala základní parametry pro důstojné bydlení, život ani poskytování kvalitních sociálních služeb. Vyzývá zřizovatele, aby prostředky na pomoc lidem přeživším tragédií využili na zajištění služeb splňujících moderní požadavky.**

Členové JDI a další poskytovatelé služeb zároveň nabízí zřizovateli i Ústeckému kraji odbornou a praktickou pomoc pro zajištění komunitních služeb pro klienty, kteří přežili tragédii (Jinak o.p.s.¹, Jurta o.p.s.², Domov bez zámku³...).

JDI vítá rychlou reakci Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) a Ústeckého kraje, kteří poskytli v souhrnu 6 milionů korun na pomoc řešení situace klientů z DOZP Vejprty. Zástupci JDI jsou však velmi znepokojeni tím, jak se s penězi plánuje naložit. Podle vyjádření zástupců MPSV, kraje i zřizovatele mají peníze směřovat zejména na provoz a obnovu vyhořelého objektu.

„V plánech zřizovatele zcela postrádáme využití prostředků na zajištění důstojného života lidí s postižením. Inspekce kvality sociálních služeb při své kontrole z října 2018⁴ popsala v zařízení ve Vejprtech více než 60 nedostatků. Plán vrátit lidi do budovy, byť zrekonstruované, která ale nikdy nesplňovala aspekt důstojného bydlení, v němž by bylo možno nabídnout klientům opravdu individuální služby, považujeme za velmi nešťastný,“ říká předsedkyně JDI Terezie Hradilková. „Tento postup odporuje nejen naplňování Úmluvy OSN o právech osob se zdravotním postižením k jejíž plnění se ČR svým podpisem zavázala, ale také Národnímu plánu rozvoje sociálních služeb na období 2016–2025“, doplňuje Hradilková.

Česká republika dlouhodobě deklaruje přechod od ústavní péče k podpoře života lidí s postižením v přirozeném prostředí. Mezi takovou podporu patří například dostupná pečovatelská služba, osobní asistence, podpora rodin pečujících o blízkého s postižením, podpora samostatného bydlení, chráněné bydlení a malé pobytové služby pro lidi, kteří nemají domov. *„Přesto stále tisíce lidí v domovech pro osoby se zdravotním postižením v České republice žije společně ve vícelůžkových pokojích se sdílenou koupelnou a skupinovými pravidly, to de facto vylučuje jakékoli soukromí, ale i běžný život,“* říká Hradilková.

„Představa, že bez velkých ústavů se stát nebude schopen postarat o všechny lidi s postižením, je ve společnosti hluboce zakořeněná a vychází z padesátileté segregace lidí s postižením.“ říká Petra Kačírková, ředitelka české pobočky organizace Lumos *„Politici, kraje a zodpovědní úředníci by ale měli být těmi, kteří tento zažitý mýtus budou bořit, a to i změnou nabídky poskytovaných služeb konkrétním lidem. Právě tragédie ve Vejprtech může být impulsem pro nastavení nových služeb, které budou skutečně založeny na individuálním přístupu ke klientům.“*

V České republice, i v samotném Ústeckém kraji, již existují příklady dobré praxe, jako jsou malé domácnosti v domech či bytech mimo velkokapacitní budovy pro klienty z Domova na Svobodě v Čížkovicích⁵, z Domova Všebořice, či z DOZP Medlešice, které ukazují, že i lidé s těžkým postižením mohou s adekvátní podporou žít důstojným způsobem.

Vyzýváme MPSV, Ústecký kraj i zřizovatele – město Vejprty, aby získané finanční prostředky využili k zajištění důstojného bydlení, moderních služeb a podpory lidem, kteří tragédií přežili.

Za JDI z. s., Terezie Hradilková, předsedkyně
terezie.hradilkova@podporatransformace.cz, +420 777 234 030

¹ <http://www.jinakops.cz>

² <http://www.jurta.cz>

³ <http://www.domovbezzamku.cz>

⁴

http://iregistr.mpsv.cz/socreg/inspekce.do?sessionId=9F847C42382CA448E25A32F27C94F072.node1?776H=837bd81d70e0803ffc26e9f0737bbefd&SUBSESSION_ID=1580376286235_1

⁵ <https://www.cspltomerice.cz/zarizeni/domov-na-svobode-cizkovic/>

V Praze 4. 2. 2020

Jednota pro deinstitucionalizaci, JDI z. s.

<http://jdicz.eu/>

<https://www.facebook.com/5minutpo12/>

Situace v ČR: Ústavní péče je v České republice stále poskytována v převážně velkokapacitních nevyhovujících zařízeních v odlehlých místech, často v pohraničí. Lidem v nich chybí to, co ostatní považujeme za normální. Většina z nich nemá vlastní ložnici, spí s cizími lidmi na pokoji, dělí se o WC, koupelnu a veškerý životní prostor, nemohou si zvolit co budou jíst a pít, kam s kým půjdou, co budou dělat, bez podpory v rozhodování, psychologické a rehabilitační péče. Volný čas tráví nikoliv podle svých zájmů a nadání, ale ve skupině podle nabídky zařízení. Chybí jim soukromí, důstojnost, společnost, rodina, vztahy. Nemohou uplatnit svá práva.

Situaci v domovech pro osoby se zdravotním postižením (DOZP) popisuje *Zpráva ze systematických návštěv veřejného ochránce práv ombudsmanky z 15. ledna 2020⁶* a *Zpráva JDI o lidech žijících v ČR v pobytových zařízeních z roku 2018⁷*.

- - -

Jednota pro deinstitucionalizaci (JDI) vznikla v roce 2013 spojením organizací a lidí, kteří, aktivně působí v oblasti poskytování profesionálních služeb, vzdělávání, péči o lidi s postižením a rodiny, kontrole a v obhajobě práv lidí se znevýhodněním. Hlavním cílem JDI je systémová společenská změna. Usiluje o to, aby byl opuštěn koncept pobytových ústavních služeb jako neprofesionální a nevyhovující a byl nahrazen dostatečnou sítí kvalitních, dostupných komunitních služeb se zajištěnou odbornou i společenskou kontrolou jejich kvality.

V roce 2018 byla JDI registrována jako zapsaný spolek. Dnes má 50 členů.

---

⁶ <https://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/zarizeni-socialnich-sluzeb/zprava-z-navstev-mentalne-postizeni-cerven-2009/>

⁷ http://jdicz.eu/wp-content/uploads/jdi_70vyroci.pdf